Marek Szajda
[Ośrodek „Pamięć i Przyszłość”]
https://orcid.org/0000-0002-1938-6762

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Historia mówiona pogranicza”, Wrocław, Centrum Historii Zajezdnia, 7–8 czerwca 2022 r.

DOI: 10.26774/wrhm.360

●●●●●●

Zorganizowana przez Ośrodek „Pamięć i Przyszłość" Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Historia mówiona pogranicza" była kolejnym już w ostatnich latach spotkaniem naukowym w Polsce skupionym na *oral history*. Po konferencjach w Łodzi[1] i Krakowie[2] tym razem obrady odbyły się we wrocławskim Centrum Historii Zajezdnia. Wydarzenie to zorganizowano we współpracy z Centrum Archiwistyki Społecznej, a pod patronatem Polskiego Towarzystwa Historii Mówionej (PTHM) oraz „Wrocławskiego Rocznika Historii Mówionej". Tematem obrad było szeroko rozumiane pogranicze, zarówno to geograficzne, jak i metodologiczne, a także wszelkie inne wpisujące się w rozumienie *oral history*.

Konferencję otworzyła niezwykła debata, bo poświęcona polskojęzycznej edycji *Głosu przeszłości. Wprowadzenie do historii mówionej* Paula Thompsona oraz Joanny Bornat[3]. Publikacja ta ukazała się nakładem Centrum Archiwistyki Społecznej i jest to pierwsze polskie wydanie tej klasycznej już dla historii mówionej książki. W dyskusji poświęconej publikacji udział wzięli badacze z różnych instytucji i środowisk: dr hab. Marta Kurkowska-Budzan prof. ucz. (Uniwersytet Jagielloński), dr Katarzyna Bock-Matuszyk (Ośrodek „Pamięć i Przyszłość") oraz dr Piotr Filipkowski (Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk). Rozmowę prowadził redaktor inicjujący wydanie tej książki – dr Dominik Czapigo (Ośrodek KARTA).

Kilkudziesięcioro uczestników, dwa dni obrad w dwóch równoległych sesjach, kilkanaście paneli tematycznych, tłumaczenie symultaniczne z języka polskiego i języka angielskiego – wszystko to sprawia trudność w dokładnym opisaniu referatów konferencyjnych oraz toczonych debat. Warto wspomnieć, że wśród uczestników byli liczni zagraniczni badacze i badaczki, m.in. Austriacy, Czesi, Niemcy, Litwini, Łotysze czy Włosi. Prezentowane referaty odnosiły się do badań prowadzonych w ramach różnych dyscyplin naukowych. Prócz historyków, udział w konferencji wzięło wielu przedstawicieli dyscyplin naukowych, takich jak: socjologia, nauki o kulturze i religii, nauki o polityce i inne. Wśród nich znaleźli się wybitni badacze, jak choćby prof. Miroslav Vaněk (Uniwersytet Karola w Pradze), ale również młodzi adepci: studenci studiów magisterskich czy szkół doktorskich.

1 A. Wylegała, *Sprawozdanie z konferencji „Oral History in Central-Eastern Europe. Current Research Areas, Challenges and Specificity", Łódź, 17–18 września 2015 r.*, „Wrocławski Rocznik Historii Mówionej", R. 5 (2015), s. 291–292.

2 M. Szajda, *Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Oral History in Action", Kraków 28–30 marca 2019 r.*, „Wrocławski Rocznik Historii Mówionej", R. 9 (2019), s. 295–298.

3 P. Thompson, J. Bornat, *Głosu przeszłości. Wprowadzenie do historii mówionej*, Warszawa 2021.

Wielokrotnie referenci przedstawiali swoje badania, w których dominującym rozumieniem tytułowych „pograniczy" czy „pogranicza" było postrzeganie przestrzenne, a więc skupienie się na konkretnych terenach, choćby dawnych Kresów Wschodnich, Pomorza czy Śląska. Wśród innych istotnych kwestii prezentowanych przez uczestników znalazło się pogranicze identyfikacyjne, analizowane na podstawie relacji źródłowych historii mówionej. Niezwykle ciekawą częścią konferencji był panel referatów dotyczących szeroko rozumianej pandemii Covid-19 i badań prowadzonych w jej trakcie. Warto dodać, że obrady konferencji transmitowano na żywo, a jej zapis jest dostępy w Internecie[4].

Wydarzeniem towarzyszącym konferencji było Walne Zebranie członków Polskiego Towarzystwa Historii Mówionej, które odbyło się w dniu 7 czerwca. Podczas spotkania przeprowadzono wybory władz stowarzyszenia – zarządu oraz komisji rewizyjnej. Na prezesa PTHM-u na kadencję 2022–2025 wybrano Jakuba Gałęziowskiego (Uniwersytet Warszawski)[5].

Bez wątpienia każda konferencja, prócz oczywistych walorów naukowych, daje również możliwość spotkania się badaczy i dyskusji. Tym razem było to szczególnie ważne dla wielu uczestników oraz słuchaczy ze względu na dość długą przerwę w organizacji tego typu wydarzeń o charakterze międzynarodowym, spowodowaną obostrzeniami pandemicznymi. Osoby zainteresowane wydarzeniem, prócz możliwości wspomnianego już powrotu do nagrań z poszczególnych sesji, mogą sięgnąć po lekturę tekstów opracowanych na podstawie wystąpień konferencyjnych. Część artykułów naukowych nadesłanych przez uczestników ukaże się, po przejściu procedury recenzyjnej, we „Wrocławskim Roczniku Historii Mówionej". Niektóre z nich zostały opublikowane już w niniejszym tomie 12.

4 Zapis dotyczy obrad w Sali „Pamięć" Centrum Historii Zajezdnia, a więc głównego miejsca obrad konferencji, zob. pierwszy dzień – https://www.youtube.com/watch?v=tOFwroWTVGM ; II dzień – https://www.youtube.com/watch?v=PKWeSr_5YJ4&t=1422s (dostęp: 8 XI 2022 r.).

5 Zob. http://pthm.pl/stowarzyszenie/ (dostęp: 8 XI 2022 r.).